ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ഏകോനസപ്തതിതമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദശമസ്കന്ധേ ഏകോനസപ്തതിതമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
നരകം നിഹതം ശ്രുത്വാ തഥോദ്വാഹം ച യോഷിതാം ।
കൃഷ്ണേനൈകേന ബഹ്വീനാം തദ് ദിദൃക്ഷുഃ സ്മ നാരദഃ ॥ **1** ॥

ചിത്രം ബതൈതദേകേന വപുഷാ യുഗപത് പൃഥക് ।
ഗൃഹേഷു ദ്ര്യഷ്ടസാഹസ്രം സ്ത്രിയ ഏക ഉദാവഹത് ॥ **2** ॥

ഇത്യുത്സുകോ ദ്വാരവതീം ദേവർഷിർദ്രഷ്ടുമാഗമത് ।
പുഷ്പിതോപവനാരാമദ്വിജാലികുലനാദിതാം ॥ **3** ॥

ഉത്ഫുൽലേന്ദീവരാംഭോജകഹ്ലാരകുമുദോത്പലൈഃ ।
ഛുരിതേഷു സരസ്സൂച്ചൈഃ കൂജിതാം ഹംസസാരസൈഃ ॥ **4** ॥

പ്രാസാദലക്ഷൈർനവഭിർജുഷ്ടാം സ്ഫാടികരാജതൈഃ ।
മഹാമരകതപ്രഖ്യൈഃ സ്വർണരത്നപരിച്ഛദൈഃ ॥ **5** ॥

വിഭക്തരഥ്യാപഥചത്വരാപണൈഃ
ശാലാസഭാഭീ രുചിരാം സുരാലയൈഃ ।
സംസിക്തമാർഗാംഗണവീഥിദേഹലീം
പതത്പതാകാധ്വജവാരിതാതപാം ॥ **6** ॥

തസ്യാമന്തഃപുരം ശ്രീമദർചിതം സർവധിഷ്ണ്യപൈഃ।
ഹരേഃ സ്വകൗശലം യത്ര ത്വഷ്ട്രാ കാർത്സ്ന്യേന ദർശിതം ॥ **7** ॥

തത്ര ഷോഡശഭിഃ സദ്മസഹസ്രൈഃ സമലങ്കൃതം।
വിവേശൈകതമം ശൗരേഃ പത്നീനാം ഭവനം മഹത് ॥ **8** ॥

വിഷ്ടബ്ധം വിദ്രുമസ്തംഭൈർവൈദൂര്യഫലകോത്തമൈഃ।
ഇന്ദ്രനീലമയൈഃ കുഡ്യൈർജഗത്യാ ചാഹതത്വിഷാ ॥ **9** ॥

വിതാനൈർനിർമിതൈസ്ത്വഷ്ട്രാ മുക്താദാമവിലംബിഭിഃ।
ദാന്തൈരാസനപര്യങ്കൈർമണ്യുത്തമപരിഷ്കൃതൈഃ ॥ **10** ॥

ദാസീഭിർനിഷ്കകംഠീഭിഃ സുവാസോഭിരലങ്കൃതം।
പുംഭിഃ സകഞ്ചുകോഷ്ണീഷസുവസ്ത്രമണികുണ്ഡലൈഃ ॥ **11** ॥

രത്നപ്രദീപനികരദ്യുതിഭിർനിരസ്ത -
ധ്വാന്തം വിചിത്രവലഭീഷു ശിഖണ്ഡിനോഽംഗ।
നൃത്യന്തി യത്ര വിഹിതാഗുരുധൂപമക്ഷൈ -
ർനിർയാന്തമീക്ഷ്യ ഘനബുദ്ധയ ഉന്നദന്തഃ ॥ **12** ॥

തസ്മിൻ സമാനഗുണരൂപവയസ്സുവേഷ -
ദാസീസഹസ്രയുതയാനുസവം ഗൃഹിണ്യാ।
വിപ്രോ ദദർശ ചമരവ്യജനേന രുക്മ -
ദണ്ഡേന സാത്വതപതിം പരിവീജയന്ത്യാ ॥ **13** ॥

തം സന്നിരീക്ഷ്യ ഭഗവാൻ സഹസോത്ഥിതഃ ശ്രീ -
പർയങ്കതഃ സകലധർമഭൃതാം വരിഷ്ഠഃ।
ആനമ്യ പാദയുഗലം ശിരസാ കിരീട -
ജുഷ്ടേന സാഞ്ജലിരവീവിശദാസനേ സ്വേ ॥ **14** ॥

തസ്യാവനിജ്യ ചരണൗ തദപഃ സ്വമൂർധ്നാ
ബിഭ്രജ്ജഗദ്ഗുരുതരോഽപി സതാം പതിർഹി।
ബ്രഹ്മണ്യദേവ ഇതി യദ്ഗുണനാമ യുക്തം
തസ്യൈവ യച്ചരണശൗചമശേഷതീർഥം ॥ **15** ॥

സമ്പൂജ്യ ദേവഋഷിവർയമൃഷിഃ പുരാണോ
നാരായണോ നരസഖോ വിധിനോദിതേന।
വാണ്യാഭിഭാഷ്യ മിതയാമൃതമിഷ്ടയാ തം
പ്രാഹ പ്രഭോ ഭഗവതേ കരവാമ ഹേ കിം ॥ **16** ॥

നാരദ ഉവാച
നൈവാദ്ഭുതം ത്വയി വിഭോഽഖിലലോകനാഥേ
മൈത്രീ ജനേഷു സകലേഷു ദമഃ ഖലാനാം।
നിഃശ്രേയസായ ഹി ജഗത്സ്ഥിതിരക്ഷണാഭ്യാം
സ്വൈരാവതാര ഉരുഗായ വിദാമ സുഷ്ഠു ॥ **17** ॥

ദൃഷ്ടം തവാംഘ്രിയുഗലം ജനതാപവർഗം
ബ്രഹ്മാദിഭിർഹൃദി വിചിന്ത്യമഗാധബോധൈഃ।
സംസാരകൂപപതിതോത്തരണാവലംബം
ധ്യായംശ്ചരാമ്യനുഗൃഹാണ യഥാ സ്മൃതിഃ സ്യാത് ॥ **18** ॥

തതോഽന്യദാവിശദ് ഗേഹം കൃഷ്ണപത്ന്യാഃ സ നാരദഃ।
യോഗേശ്വരേശ്വരസ്യാംഗ യോഗമായാവിവിത്സയാ ॥ **19** ॥

ദീവ്യന്തമക്ഷൈസ്തത്രാപി പ്രിയയാ ചോദ്ധവേന ച।
പൂജിതഃ പരയാ ഭക്ത്യാ പ്രത്യുത്ഥാനാസനാദിഭിഃ ॥ **20** ॥

പൃഷ്ടശ്ചാവിദുഷേവാസൗ കദായാതോ ഭവാനിതി।
ക്രിയതേ കിം നു പൂർണാനാമപൂർണൈരസ്മദാദിഭിഃ ॥ **21** ॥

അഥാപി ബ്രൂഹി നോ ബ്രഹ്മൻ ജൻമൈതച്ഛോഭനം കുരു।
സ തു വിസ്മിത ഉത്ഥായ തൂഷ്ണീമൻയദഗാദ് ഗൃഹം ॥ **22** ॥

തത്രാപ്യചഷ്ട ഗോവിന്ദം ലാലയന്തം സുതാംഛിശൂൻ।
തതോഽൻയസ്മിൻ ഗൃഹേഽപശ്യൻമജ്ജനായ കൃതോദ്യമം ॥ **23** ॥

ജുഹ്വന്തം ച വിതാനാഗ്നീൻ യജന്തം പഞ്ചഭിർമഖൈഃ।
ഭോജയന്തം ദ്വിജാൻ ക്വാപി ഭുഞ്ജാനമവശേഷിതം ॥ **24** ॥

ക്വാപി സന്ധ്യാമുപാസീനം ജപന്തം ബ്രഹ്മ വാഗ്യതം।
ഏകത്ര ചാസിചർമഭ്യാം ചരന്തമസിവർത്മസു ॥ **25** ॥

അശ്വൈർഗജൈ രഥൈഃ ക്വാപി വിചരന്തം ഗദാഗ്രജം।
ക്വചിച്ഛയാനം പർയങ്കേ സ്തൂയമാനം ച വന്ദിഭിഃ ॥ **26** ॥

മന്ത്രയന്തം ച കസ്മിംശ്ചിൻമന്ത്രിഭിശ്ചോദ്ധവാദിഭിഃ।
ജലക്രീഡാരതം ക്വാപി വാരമുഖ്യാബലാവൃതം ॥ **27** ॥

കുത്രചിദ് ദ്വിജമുഖ്യേഭ്യോ ദദതം ഗാഃ സ്വലങ്കൃതാഃ।
ഇതിഹാസപുരാണാനി ശൃൺവന്തം മംഗലാനി ച ॥ **28** ॥

ഹസന്തം ഹാസ്യകഥയാ കദാചിത് പ്രിയയാ ഗൃഹേ।
ക്വാപി ധർമം സേവമാനമർഥകാമൗ ച കുത്രചിത് ॥ **29** ॥

ധ്യായന്തമേകമാസീനം പുരുഷം പ്രകൃതേഃ പരം।
ശുശ്രൂഷന്തം ഗുരൂൻ ക്വാപി കാമൈർഭോഗൈഃ സപർയയാ ॥ **30** ॥

കുർവന്തം വിഗ്രഹം കൈശ്ചിത്
സന്ധിം ചാൻയത്ര കേശവം।
കുത്രാപി സഹ രാമേണ
ചിന്തയന്തം സതാം ശിവം ॥ **31** ॥

പുത്രാണാം ദുഹിതൄണാം ച കാലേ വിധ്യുപയാപനം।
ദാരൈർവരൈസ്തത്സദൃശൈഃ കൽപയന്തം വിഭൂതിഭിഃ ॥ **32** ॥

പ്രസ്ഥാപനോപാനയനൈരപത്യാനാം മഹോത്സവാൻ।
വീക്ഷ്യ യോഗേശ്വരേശസ്യ യേഷാം ലോകാ വിസിസ്മിരേ ॥ **33** ॥

യജന്തം സകലാൻ ദേവാൻ ക്വാപി ക്രതുഭിരൂർജിതൈഃ।
പൂർതയന്തം ക്വചിദ് ധർമം കൂപാരാമമഠാദിഭിഃ ॥ **34** ॥

ചരന്തം മൃഗയാം ക്വാപി ഹയമാരുഹ്യ സൈന്ധവം।
ഘ്നന്തം തതഃ പശൂൻ മേധ്യാൻ പരീതം യദുപുംഗവൈഃ ॥ **35** ॥

അവ്യക്തലിംഗം പ്രകൃതിഷ്വന്തഃപുരഗൃഹാദിഷു।
ക്വചിച്ചരന്തം യോഗേശം തത്തദ്ഭാവബുഭുത്സയാ ॥ **36** ॥

അഥോവാച ഹൃഷീകേശം നാരദഃ പ്രഹസന്നിവ।
യോഗമായോദയം വീക്ഷ്യ മാനുഷീമീയുഷോ ഗതിം ॥ **37** ॥

വിദാമ യോഗമായാസ്തേ ദുർദർശാ അപി മായിനാം।
യോഗേശ്വരാത്മൻ നിർഭാതാ ഭവത്പാദനിഷേവയാ ॥ **38** ॥

അനുജാനീഹി മാം ദേവ ലോകാംസ്തേ യശസാഽഽപ്ലുതാൻ।
പർയടാമി തവോദ്ഗായൻ ലീലാം ഭുവനപാവനീം ॥ **39** ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ബ്രഹ്മൻ ധർമസ്യ വക്തായം കർതാ തദനുമോദിതാ।
തച്ഛിക്ഷയൻ ലോകമിമമാസ്ഥിതഃ പുത്ര മാ ഖിദഃ ॥ **40** ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇത്യാചരന്തം സദ്ധർമാൻ പാവനാൻ ഗൃഹമേധിനാം।
തമേവ സർവഗേഹേഷു സന്തമേകം ദദർശ ഹ ॥ **41** ॥

കൃഷ്ണസ്യാനന്തവീർയസ്യ യോഗമായാമഹോദയം।
മുഹുർദൃഷ്ട്വാ ഋഷിരഭൂദ് വിസ്മിതോ ജാതകൗതുകഃ ॥ **42** ॥

ഇത്യർഥകാമധർമേഷു കൃഷ്ണേന ശ്രദ്ധിതാത്മനാ।
സമ്യക് സഭാജിതഃ പ്രീതസ്തമേവാനുസ്മരൻ യയൗ ॥ **43** ॥

ഏവം മനുഷ്യപദവീമനുവർതമാനോ
നാരായണോഽഖിലഭവായ ഗൃഹീതശക്തിഃ।
രേമേഽംഗ ഷോഡശസഹസ്രവരാംഗനാനാം
സവ്രീഡസൗഹൃദനിരീക്ഷണഹാസജുഷ്ടഃ ॥ **44** ॥

യാനീഹ വിശ്വവിലയോദ്ഭവവൃത്തിഹേതുഃ
കർമാണ്യനന്യവിഷയാണി ഹരിശ്ചകാര।
യസ്ത്വംഗ ഗായതി ശൃണോത്യനുമോദതേ വാ
ഭക്തിർഭവേദ് ഭഗവതി ഹ്യപവർഗമാർഗേ ॥ **45** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ദശമസ്കന്ധേ ഉത്തരാർധേ
കൃഷ്ണഗാർഹസ്ഥ്യദർശനം നാമ ഏകോനസപ്തതിതമോഽധ്യായഃ ॥